

Bruksela, 20 lutego 2026 r.
(OR. en)

6184/26

SOC 70
EMPL 28
EDUC 43
JEUN 25
ECOFIN 177

NOTA

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Komitet Stałych Przedstawicieli / Rada
Dotyczy:	Przeprowadzony przez Komitet ds. Zatrudnienia przegląd wdrażania gwarancji dla młodzieży: najważniejsze przesłania – <i>Zatwierdzenie</i>

Z myślą o zatwierdzeniu na posiedzeniu Rady (EPSCO), które odbędzie się w dniu 9 marca 2026 r., delegacje otrzymują w załączeniu najważniejsze przesłania Komitetu ds. Zatrudnienia (EMCO) dotyczące przeprowadzonego przez ten komitet przeglądu wdrażania gwarancji dla młodzieży.

Wnioski dotyczące poszczególnych państw z przeprowadzonego przez Komitet ds. Zatrudnienia przeglądu wdrażania gwarancji dla młodzieży znajdują się w dok. 6184/26 ADD 1.

**Przeprowadzony przez Komitet ds. Zatrudnienia przegląd wdrażania zalecenia Rady
z 2020 r. pt. „Pomost do zatrudnienia – wzmocnienie gwarancji dla młodzieży”.**

Najważniejsze przesłania dla Rady

1. Wprowadzenie

Komitetowi ds. Zatrudnienia (EMCO) powierzono monitorowanie postępów we wdrażaniu zalecenia Rady pt. „Pomost do zatrudnienia – wzmocnienie gwarancji dla młodzieży”.¹ W 2021 r. Komitet skupił się na większym w porównaniu z innymi grupami wiekowymi wpływie kryzysu związanego z COVID-19 na młodych ludzi, rozważając kroki podjęte we wszystkich państwach członkowskich w kierunku bardziej systematycznego i spójnego podejścia do zwalczania bezrobocia i bierności zawodowej młodzieży pomimo pandemii. W 2023 r. Komitet odnotował wzrost skuteczności programów aktywizacji zawodowej, czego przejawem był większy niż w poprzednich latach odsetek terminowego i pozytywnego wycofywania się z programów gwarancji dla młodzieży.

W 2025 r. wielostronny przegląd koncentrował się na określeniu wyzwań strukturalnych i instytucjonalnych, które uniemożliwiają trwałą integrację na rynku pracy młodzieży niekształcącej się, niepracującej ani nie szkolącej się (młodzież NEET). Przegląd wykazał, że jeśli chodzi o stawianie czoła wyzwaniom związanym zarówno z bezrobotną, jak i bierną zawodowo młodzieżą NEET, kilka państw członkowskich nadal koncentruje się przede wszystkim na tradycyjnej aktywizacji i wsparciu na rynku pracy zapewnianym głównie przez publiczne służby zatrudnienia. Chociaż przeszkody, takie jak obowiązki opiekuńcze, przystępność cenowa mieszkań, brak dostępu do przystępnego cenowo transportu, choroby i niepełnosprawność uznaje się za wiarygodne i ważne wyjaśnienie bierności zawodowej młodzieży NEET, wprowadza się mniej środków w celu ich usunięcia.

¹ W latach 2016, 2018 i 2019 Rada (EPSCO) zatwierdzała zestaw najważniejszych przesłań, które EMCO opracowywał na podstawie prowadzonych przez siebie działań służących monitorowaniu zalecenia Rady z 2013 r. w sprawie ustanowienia gwarancji dla młodzieży. Podkreślano w nich znaczenie zapobiegania, wczesnego reagowania, ścisłych partnerstw w państwach członkowskich oraz kluczową rolę publicznych służb zatrudnienia. Od 2021 r. monitoring prowadzony przez EMCO dotyczy wdrażania zalecenia Rady z 2020 r. pt. „Pomost do zatrudnienia – wzmocnienie gwarancji dla młodzieży”.

2. Osiągnięte postępy

Wszystkie państwa członkowskie poczyniły postępy we wdrażaniu wzmocnionej gwarancji dla młodzieży, w szczególności te, w których nadal występują duże luki, chociaż postępy są na różnych etapach zaawansowania w poszczególnych krajach i regionach i wpływają na nie również szersze wydarzenia makroekonomiczne.

Widoczny jest wpływ tendencji demograficznych: wraz ze spadkiem liczebności młodszych grup wiekowych, liczba młodzieży NEET również się zmniejsza. Jednocześnie rosnący odsetek biernej zawodowo młodzieży NEET (w porównaniu z bezrobotną młodzieżą NEET) wśród potencjalnych beneficjentów gwarancji dla młodzieży oraz w dalszym ciągu niski poziom objęcia jej programami wskazują w niektórych przypadkach na znaczny niewykorzystany potencjał aktywizacji. Chociaż młodzież NEET osiągająca najlepsze wyniki z sukcesem opuszcza programy krajowe, wiele biernych zawodowo młodych osób nie uczestniczy jeszcze w tych programach, co wskazuje na to, że prawdopodobnie wymagają one przekształcenia.

W trakcie przeglądu państwa członkowskie poinformowały, że w reakcji na te tendencje przeprowadziły liczne reformy, co świadczy o bieżących wysiłkach i stałym zaangażowaniu na rzecz pełnego wdrożenia gwarancji dla młodzieży. W szczególności reformy te polegały na działaniach mających na celu wzmocnienie publicznych służb zatrudnienia, poprawę kształcenia i szkolenia zawodowego oraz lepsze dopasowywanie umiejętności do potrzeb rynku pracy, a także usuwanie pozostałych barier w zatrudnieniu. W przeglądzie wskazano, że pomimo powszechnego zaangażowania państw członkowskich nadal istnieją luki w planowaniu strategicznym, w szczególności polegające na ograniczonym stosowaniu jasno określonych założeń, celów i systematycznych ocen skutków zarówno na poziomie projektów, jak i programu. Rozwiązanie problemu braku kompleksowej koncepcji strategicznej i ocen skutków na szczeblu krajowym ma zatem kluczowe znaczenie dla skutecznego wspierania wszystkich grup docelowych młodzieży NEET.

Między państwami członkowskimi utrzymują się znaczne różnice we wskaźnikach zasięgu gwarancji dla młodzieży, przy czym wszystkie państwa pracują nad poprawą działań informacyjnych i uświadamiających. Aktywizacja biernej zawodowo młodzieży NEET – zwłaszcza tej, która nie jest zarejestrowana w żadnym systemie – pozostaje utrzymującym się wyzwaniem. W związku z obecną tendencją dotyczącą tej grupy docelowej polegającą na przechodzeniu od bezrobocia do bierności zawodowej coraz trudniej jest docierać do tych młodych ludzi, zwłaszcza na obszarach oddalonych lub wiejskich. W niektórych państwach członkowskich utrzymuje się znaczne zróżnicowanie sytuacji między kobietami a mężczyznami; szczególną uwagę należy nadal zwracać również na takie grupy jak młodzi Romowie, migranci, młode kobiety, młodzież na obszarach wiejskich, osoby z niepełnosprawnościami i młodzi ludzie z problemami zdrowotnymi, zwłaszcza dotyczącymi zdrowia psychicznego. Ogólnie rzecz biorąc, w przeglądach podkreśla się wyzwanie, jakim jest połączenie działań informacyjnych ze zintegrowanym świadczeniem usług: chociaż podejście zintegrowane na szczeblu lokalnym może zapewnić dostosowane do potrzeb usługi i wspierać współpracę między instytucjami, zainteresowanymi stronami i usługodawcami, to by zapewnić uwzględnienie wszystkich regionów i spójne świadczenie usług, niezbędna jest scentralizowana koordynacja.

Identyfikowanie młodzieży NEET i dostępnych usług poprawiło się w większości państw członkowskich, przy czym wiele z nich zgłosiło dysponowanie dobrymi źródłami danych i instrumentami. W kontekście skutecznej współpracy i wymiany danych osobowych między instytucjami lub służbami wyzwaniem pozostaje zgodność z przepisami o ochronie danych, co pokazuje, jak trudno jest osiągnąć kompromis między działaniami informacyjnymi a prywatnością. Delegacje podkreśliły znaczenie podejść międzysektorowych i zintegrowanego na szczeblu lokalnym świadczenia usług, przy zachowaniu równowagi między dostosowanymi do potrzeb, wysokiej jakości usługami lokalnymi a centralną koordynacją w celu zapewnienia równego dostępu we wszystkich regionach. Partnerstwa lokalne mogą sprzyjać innowacyjnym rozwiązaniom angażującym wiele podmiotów społecznych, choć powodują również wyzwania w zakresie koordynacji.

3. Pozostałe wyzwania

Większość państw członkowskich doświadcza tych samych wyzwań instytucjonalnych utrudniających skuteczną realizację programów gwarancji dla młodzieży. Chodzi m.in. o niedopasowanie umiejętności, w tym niewystarczające dostosowanie kształcenia i szkolenia do potrzeb rynku pracy; problemy zdrowotne, zwłaszcza dotyczące zdrowia psychicznego, stanowiące istotną barierę dla wielu osób NEET; ograniczone wsparcie infrastrukturalne, takie jak dostępność usług opieki nad dziećmi i transportu publicznego; a także utrzymujące się wyzwania społeczno-gospodarcze, w tym przystępność cenową mieszkań.

Oprócz tych przeszkód instytucjonalnych młodzi ludzie nadal napotykają bariery strukturalne i osobiste, które wpływają na ich dostęp do programów gwarancji dla młodzieży. Chodzi m.in. o niski poziom kwalifikacji, co wymaga przekwalifikowania lub podniesienia kwalifikacji; fakt, że rynki pracy nadal nie są w stanie sprostać oczekiwaniom lepiej wykwalifikowanej młodzieży; negatywne nastawienie większości pracodawców do młodych ludzi; a także o przynależność do grup znajdujących się w niekorzystnej sytuacji społeczno-ekonomicznej, takich jak młode matki, Romowie, migranci lub młodzież z niepełnosprawnościami.

Aby usunąć te bariery, państwa członkowskie wdrażają wiele środków zapobiegawczych, w tym zacieśnioną współpracę ze szkołami, lepsze informowanie i ukierunkowane działania popularyzatorskie. W tym kontekście gwarancja dla młodzieży pozostaje jednym z kluczowych narzędzi polityki umożliwiających młodym ludziom zdobycie niezbędnych umiejętności, zarówno podstawowych, jak i społecznych. Niektóre państwa członkowskie w dużym stopniu polegają na finansowaniu unijnym, w tym na Europejskim Funduszu Społecznym Plus (EFS+), co sprawia, że włączenie skutecznych usług do budżetów krajowych ma zasadnicze znaczenie dla zapewnienia długoterminowej stabilności.

4. Podsumowanie

Ogólnie rzecz biorąc, przegląd wykazał, że pomimo powszechnego zaangażowania państw członkowskich konieczne są dalsze wysiłki na rzecz wzmocnienia koordynacji między podmiotami tworzącymi ekosystem gwarancji dla młodzieży. Obejmuje to poprawę wymiany danych, integrację usług między sektorami, usunięcie utrzymujących się barier strukturalnych i osobistych oraz zapewnienie długoterminowej stabilności finansowania. Obiecujące praktyki zidentyfikowane podczas przeglądu, których stosowanie można by rozszerzyć na wszystkie państwa członkowskie, to m.in. innowacyjne partnerstwa lokalne, wykorzystywanie narzędzi cyfrowych, takich jak sztuczna inteligencja, dodatki na mobilność w celu wspierania szkoleń oraz ukierunkowane wsparcie dla słabszych grup społecznych. Delegacje podkreśliły znaczenie zapewnienia młodym ludziom jeszcze bardziej ukierunkowanego i zindywidualizowanego wsparcia, wraz z bardziej systematycznym planowaniem strategicznym i ocenami skutków w celu pomiaru skuteczności programów gwarancji dla młodzieży.
